

Průzorem kouzelného zrcátka

Průzorem většinou vidíme jen výsek nějaké skutečnosti, máme tedy omezený výhled. A v zrcátku se můžeme dívat na sebe, sledovat, co se děje za námi, nebo se jen tak pitvořit či jím vrhat prasátka. Ale co když je kouzelné? To se jím můžeme i dívat, samozřejmě pokud v jeho kouzelnou moc uvěříme, pokud přijmeme dětskou logiku fantazie. A právě tuto fantazii/logiku ve Vojtíškových dobrodružstvích Lubomír Jaroš křísí jako jaro k životu všechny zimní spáče.

Naše kratinké pohádkové prózy využívají dobře známých postupů moderní pohádky, k nimž místy přistupuje tzv. skazové, tedy živé vyprávění: vypravěč jako by byl čtenáři tak nablízku, že se jej může dotýkat, oslovovat ho, klást mu otázky... A přitom nečteme pohádky klasické, v nichž by ožívaly, byť v ritualizované a zobecněné podobě, nějaké pověsti či exempla a látky z knížek lidového čtení, nějaké mytologické bytosti (jako víly, vodníci či draci) nebo antropomorfizovaná zvířátka. Jde opravdu o pohádky moderní, z pohledu dospělého pak naivistické, v nichž kouzelný prvek aktivitu postav (i samotný příběh) vyvolává a udržuje vyprávění v pohybu, ale není samospasitelný, spíše dětský subjekt vede k poznávání, motivuje jej, klade mu otázky, byť na ně neznáme odpovědi (Čára, Dvojník). Tajemství zůstává, logika rozumu zcela neztáhla, byť možná jen proto, aby kouzlo příběhu přílišným „dopovídáním“ a „ukazováním“ nezničila. I tak čteme příběh ztracených hraček jako vystřižený z animovaných filmů Hermíny Týrlové (Hračky), čteme příběh o síle snu a fantazie (Květovaná příkrývka), o tom, co by bylo, kdyby bylo či nebylo... Právě dětský sen a fantazie utvářejí hlavní motivy i tematiku pohádek a vypravěč se s nimi jakoby ztotožňuje, stává se jejich médiem, zprostředkovatelem, ale nezbavuje se ani své perspektivy dospělého člověka, znalého dětských potřeb, přání a obav.

Žádné kouzlo netrvá věčně a nemůže nám ani pomáhat, ani škodit na věky věků. Stačí málo – a je po něm.

Alexej Mikulášek